

JOHN GRISHAM

DE ERFGENAAM

AL MEER DAN 25 JAAR DE SUCCESVOLSTE
THRILLERSCHRIJVER TER WERELD

Over het boek

Seth Hubbard is een schatrijke man, maar ook een doodzieke man die lijdt aan longkanker. Hubbard vertrouwt niemand en vlak voordat hij zichzelf van het leven berooft, herziet hij zijn testament. Een met de hand geschreven brief die verregaande gevolgen zal hebben voor zijn volwassen kinderen, zijn zwarte huishoudster en advocaat Jake Brigance. Drie jaar geleden verdedigde Jake met succes Carl Lee Hailey, die terechtstond voor moord op de verkrachters van zijn dochtertje. Nu ziet hij zich opnieuw geconfronteerd met een explosieve rechtszaak die de emoties in Clanton hoog doet oplopen.

Het herziene testament roept meer vragen op dan dat het antwoorden oplevert. Waarom zou Hubbard zijn volledige kapitaal nalaten aan zijn huishoudster? Was hij door de chemotherapie en pijnstillers niet meer in staat helder na te denken? En wat heeft dit alles te maken met een stuk land dat ooit bekendstond als 'Sycamore Row'?

Over de auteur

John Grisham werd op 8 februari 1955 geboren in Jonesboro, Arkansas, als tweede kind in een gezin van vijf kinderen. Zijn vader werkte in de bouw en zijn moeder was huisvrouw. Na zijn studie rechten aan de University of Mississippi werkte Grisham bijna tien jaar lang als jurist, waarbij hij zich specialiseerde in strafrechtelijke zaken en letselschadeclaims. In 1983 werd hij gekozen tot lid van het Huis van Afgevaardigden van de staat Mississippi, een functie die hij tot 1990 bekleedde. Als thrillerschrijver debuteerde hij in 1988 met *De jury*, maar het was zijn tweede boek, *Advocaat van de duivel*, waarmee hij definitief zijn naam vestigde als de koning van de legal thriller.

John Grisham

De jury
Advocaat van de duivel
Achter gesloten deuren
De cliënt
Het vonnis
De rainmaker
In het geding
De partner
De straatvechter
Het testament
De broederschap
De erfpachters
Winterzon
Het dossier
De claim
Verloren seizoen
Het laatste jurylid
De deal
De gevangene
De verbanning
De aanklacht
De getuige
De wettelozen
De belofte
De bekentenis
Het proces
Vergiffenis
De afperser
Het protest
De erfgenaam
Dilemma

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

John Grisham

De erfgenaam

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

Sycamore Row

Copyright © 2013 by Belfry Holdings, Inc.

Vertaling

Jolanda te Lindert

Omslagbeeld

© Mark Owen / Trevillion Images

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer

© 2015 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

ISBN 978 90 449 7441 6

NUR 332

Behoudens of krachtens de in de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voorzover het maken van reprografische veeleenvoudingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

1

Ze vonden Seth Hubbard in het algemene gedeelte, waar hij ook beloofd had te zullen zijn, maar niet echt zoals ze hadden verwacht. Hij hing aan het uiteinde van een touw en schommelde een beetje heen en weer in de wind. Het regende en Seth was doorweekt toen ze hem vonden, hoewel dat natuurlijk niet echt belangrijk was. Er zou wel iemand op wijzen dat er geen modder aan zijn schoenen zat en er onder hem geen sporen te zien waren, dus dat hij daar waarschijnlijk al hing en dood was toen het begon te regenen. Waarom dat belangrijk was? Nou ja, uiteindelijk was het dat natuurlijk niet.

Het is niet echt gemakkelijk om zelfmoord te plegen door ophanging aan een boom. Maar Seth bleek overal aan gedacht te hebben. Het touw was bijna twee centimeter dik, gevlochten van natuurlijke hennep, al vrij oud en sterk genoeg om Seth te kunnen houden, die een maand daarvoor bij de huisarts op de weegschaal had gestaan en toen 72 kilo woog. Later zou een werknemer in een van Seths fabrieken verklaren dat hij had gezien dat zijn baas het vijftien meter lange touw van een rol had afgeknipt, één week voordat hij dat voor dit dramatische doel had gebruikt. Het ene uiteinde was bevestigd aan een laaghangende tak van dezelfde boom en vastgebonden met een paar lukrake knopen en lussen. Maar, ze hadden hem gehouden. Het andere uiteinde was over een hogere tak geslagen; deze tak had een omtrek van 0,6 meter en hing precies 6,2 meter boven de grond. Vanaf dit punt hing het touw ongeveer 2,7 meter naar beneden tot aan de perfecte strop waar Seth ongetwijfeld lange tijd mee bezig was geweest. De lus was een lus volgens het boekje, met dertien windingen die zo waren aangebracht dat de strop onder druk zou worden aangetrokken. Een echte strop breekt de nek, zodat de dood sneller en minder pijnlijk intreedt, en kennelijk had Seth zijn huiswerk gedaan. Niets wees op buitensporig gekronkel of lijden.

Een 2,7 meter hoge ladder was opzij geschopt en lag vlakbij. Seth had zijn boom uitgekozen, hij had zijn touw eroverheen gegooid en vastgemaakt, hij was de ladder op geklommen, hij had de strop bevestigd en, toen alles in orde was, had hij de ladder weggeschopt en was hij gevallen.

Zijn handen waren los en hingen naast zijn zakken.

Zou hij heel even hebben getwijfeld, gearzeld? Had Seth, toen zijn voeten de veilige ladder verlieten, maar zijn handen nog steeds vrij waren, instinctief naar het touw boven zijn hoofd gegrepen en wanhopig gevochten tot hij zich wel móést overgeven? Niemand zou het ooit weten, maar het leek twijfelachtig. Later zou blijken dat Seth een man met een missie was geweest.

Voor deze gelegenheid had hij zijn beste pak uitgezocht, van dikke wol, donkergrijs en vrijwel alleen gebruikt voor begrafenissen in koeler weer. Hij bezat slechts drie pakken. Als iemand wordt opgehangen, wordt zijn lichaam uitgerekt, zodat Seths broekspijpen ophielden bij zijn enkels en zijn colbertje bij zijn middel. Zijn zwarte schoenen waren gepoetst en smetteloos schoon. Zijn blauwe stropdas was perfect geknoopt. Zijn witte overhemd zat echter onder het bloed dat onder het touw door was gesijpeld. Een paar uur later was al bekend dat Seth Hubbard om elf uur die ochtend in de kerk in de buurt de dienst had bijgewoond. Hij had met kennissen gepraat, grapjes uitgewisseld met de dominee en geld op de collecteschaal gelegd, en was kennelijk in een vrij goede bui geweest. De meeste mensen wisten dat Seth longkanker had, hoewel vrijwel niemand wist dat de artsen hem hadden verteld dat hij nog maar heel kort te leven had. Seth stond op verschillende gebedslijsten van de kerk. Maar hij was helaas twee keer gescheiden en zou dan ook nooit worden beschouwd als een ware christen.

Zijn zelfmoord hielp wat dat betreft ook niet echt.

De boom was een oude plataan, en al jarenlang eigendom van Seth en zijn familie. Het land eromheen stond vol hardhout, waardevolle bomen waar Seth al meerdere malen een hypotheek op had genomen en die hem rijk hadden gemaakt. Zijn vader had het land in de jaren 1930 op twijfelachtige wijze in bezit gekregen. De beide ex-vrouwen van Seth hadden hun uiterste best gedaan het land tijdens de echtscheidingsoorlogen in hun bezit te krijgen, maar waren daar niet in geslaagd, hoewel ze de rest uiteindelijk wel kregen.

Calvin Boggs was de eerste die ter plaatse was; hij was klusjesman en boerenarbeider, en werkte al jaren voor Seth. Heel vroeg die zondagochtend had Calvin een telefoontje gekregen van zijn baas. 'Kom om twee uur vanmiddag naar de brug,' zei Seth. Hij had niets uitgelegd en Calvin was niet iemand die vragen stelde. Als meneer Hubbard zei dat hij hem op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats wilde ontmoeten, dan zorgde hij dat hij er was. Op het laatste moment smeekte Calvins tien jaar oude zoontje of hij mee mocht en, tegen zijn instinct in, zei Calvin

ja. Ze reden over een kilometerslange grindweg over het terrein van Hubbard. Calvin was natuurlijk erg nieuwsgierig waarom Hubbard hem had gevraagd hem te ontmoeten. Hij kon zich niet herinneren dat hij zijn baas ooit ergens op een zondagmiddag had gezien. Hij wist dat zijn baas ziek was en dat het gerucht ging dat hij stervende was, maar zoals altijd praatte meneer Hubbard zelf nergens over.

De brug was niet meer dan een houten geval over een naamloze, smalle kreek, overwoekerd door klimplanten en vol watermoccasinslangen. Hubbard was al maanden van plan deze brug te vervangen door een grote betonnen duiker, maar dat was er door zijn slechte gezondheid nog niet van gekomen. De brug lag vlak bij een open plek in het bos waar twee vervallen, overwoekerde schuren stonden die het enige waren wat erop wees dat daar ooit een klein gehucht was geweest.

Vlak bij de brug stond de moderne Cadillac van meneer Hubbard. Het portier en de kofferbak waren geopend. Calvin stopte achter de auto, zag de open kofferbak en het openstaande portier en kreeg voor het eerst het gevoel dat er iets niet klopte. Inmiddels regende het behoorlijk en was het harder gaan waaien, zodat meneer Hubbard geen enkele goede reden kon hebben om zijn portier en kofferbak open te laten. Calvin zei tegen zijn zoontje dat hij in de auto moest wachten en liep vervolgens langzaam om de Cadillac heen zonder hem aan te raken. Zijn baas was nergens te zien. Calvin haalde diep adem, veegde de regendruppels van zijn gezicht en keek om zich heen. Voorbij de open plaats, ongeveer honderd meter verderop, zag hij een lichaam aan een boom hangen. Hij liep terug naar zijn truck, zei nog een keer tegen de jongen dat hij moest blijven zitten en dat de portieren dicht moesten blijven, maar het was al te laat. De jongen keek al naar de plataan in de verte.

‘Hier blijven, jij!’ zei Calvin streng, ‘en stap niet uit.’

‘Oké, papa.’

Calvin begon ernaartoe te lopen. Hij nam er alle tijd voor, want zijn laarzen gleden uit in de modder en hij probeerde zichzelf te dwingen rustig te blijven. Er was immers geen haast bij? Hoe dichterbij hij de open plek kwam, hoe beter hij begreep wat er aan de hand was. De man in het donkere pak die aan het touw bungelde, was duidelijk dood. Ten slotte herkende Calvin hem en zag hij de ladder, en hij realiseerde zich meteen wat er aan de hand was. Hij raakte niets aan, draaide zich om en liep terug naar zijn truck.

Het was oktober 1988, en de autotelefoon was eindelijk ook doorgedrongen tot het platteland van Mississippi. Op aandringen van Hubbard had Calvin er ook eentje in zijn truck geïnstalleerd. Hij belde het kan-

toor van de sheriff van Ford County, vertelde kort wat er aan de hand was en wachtte. Met de verwarming aan en de troostende stem van Merle Haggard op de radio keek Calvin door de voorruit, negeerde zijn zontje, trommelde met zijn vingers in het ritme van de ruitenwissers en realiseerde zich dat hij zat te huilen. De jongen was zo bang dat hij geen woord durfde te zeggen.

Een halfuur later kwam er een politiewagen aan met twee hulpsheriffs erin en terwijl zij hun regenjassen aantrokken, arriveerde er een ambulance met drie inzittenden. Vanaf de grindweg tuurden ze allemaal naar de oude plataan, maar al na een paar seconden turen zagen ze dat er een man aan hing. Calvin vertelde hun alles wat hij wist. De hulpsheriffs besloten dat ze deze zaak maar beter als een misdaad konden behandelen en verboden het ambulancepersoneel ernaartoe te gaan. Even later kwam er nog een hulpsheriff aan, en daarna nog een. Ze doorzochten Hubbards auto, maar ontdekten niets nuttigs. Ze maakten foto's en videobeelden van Seth die met zijn ogen dicht en zijn hoofd in een groteske knik naar rechts aan de strop hing. Ze bestudeerden de sporen rondom de plataan en vonden geen enkel bewijs dat er iemand anders aanwezig was geweest. Een hulpsheriff nam Calvin mee naar het huis van meneer Hubbard een paar kilometer verderop; zijn zontje zat achterin, nog steeds zonder iets te zeggen. Op de keukentafel vonden ze een bericht op een vel schrijfpapier. Seth had keurig geschreven: *Aan Calvin. Vertel de autoriteiten alsjeblijft dat ik, zonder hulp van iemand anders, zelfmoord heb gepleegd. Op het aangehechte vel heb ik specifieke instructies opgeschreven voor mijn rouwdienst en begrafenis. Geen autopsie! S.H.* Gedateerd die dag, zondag, 2 oktober 1988.

Ten slotte lieten de hulpsheriffs Calvin gaan. Hij ging met zijn zontje naar huis, waar deze in de armen van zijn moeder viel en de rest van die dag geen woord meer zei.

Ozzie Walls was een van de twee zwarte sheriffs in Mississippi. De andere was nog maar kortgeleden gekozen in een county in de Delta die voor 70 procent zwart was. Ford County was voor 74 procent blank, maar Ozzie had zijn verkiezing en zijn herverkiezing met ruime meerderheid gewonnen. De zwarten bewonderden hem omdat hij een van hen was. De blanken respecteerden hem omdat hij een stoere hulpsheriff was en de ster van het footballteam van Clanton High. In bepaalde aspecten van het leven in het Diepe Zuiden werd football langzaam maar zeker belangrijker dan ras.

Ozzie verliet net de kerk, samen met zijn vrouw en vier kinderen, toen

hij het telefoontje kreeg. Toen hij bij de brug arriveerde, droeg hij een pak – geen wapen of badge – maar hij had wel een paar oude laarzen in zijn kofferbak. Samen met twee van zijn hulpsheriffs liep hij onder een paraplu door de modder naar de plataan. Seths lichaam was inmiddels doorweekt; het water droop van de punten van zijn schoenen, zijn kin, zijn oren, zijn vingertoppen en de zomen van zijn broekspijpen. Ozzie bleef een eindje bij de schoenen vandaan staan, tilde zijn paraplu omhoog en keek naar het lijkleke, meelijwekkende gezicht van de man die hij slechts twee keer had ontmoet.

Ze hadden een verleden. In 1983, toen Ozzie voor het eerst meedeed aan de sheriffverkiezing, had hij drie blanke tegenstanders en geen geld. Hij werd gebeld door Seth Hubbard, die hij niet kende. Ozzie zou ontdekken dat de man nooit op de voorgrond trad. Hubbard woonde in het noordoosten van Ford County, bijna op de grens met Tyler County, vertelde dat hij in de houthandel zat, in Alabama een paar houtzagerijen en op enkele andere locaties een paar fabrieken bezat, en was zo te horen een geslaagd zakenman. Hij bood aan Ozzies verkiezingscampagne te financieren, maar alleen als deze bereid was contant geld te accepteren. Vijfentwintigduizend dollar cash. In zijn kantoor, met de deur op slot, maakte Hubbard een kistje open en liet Ozzie het geld zien. Ozzie vertelde dat campagnebijdragen altijd moeten worden gemeld. Hubbard zei dat hij niet wilde dat zijn bijdrage werd gemeld: contant geld of geen geld.

‘Wat wil je in ruil hiervoor?’ had Ozzie gevraagd.

‘Ik wil dat je wordt gekozen. Meer niet,’ had Seth geantwoord.

‘Ik weet het niet, hoor.’

‘Denk je niet dat je tegenstanders stiekem geld aannemen?’

‘Misschien wel.’

‘Natuurlijk doen ze dat. Doe niet zo stom!’

Ozzie nam het geld aan. Hij voerde zijn campagne op, bereikte op het nippertje de beslissende ronde en versloeg zijn tegenstander in de eindronde. Later was hij twee keer naar Seths kantoor gegaan om hem te bedanken, maar beide keren was Hubbard afwezig geweest. Ozzie had hem een paar keer opgebeld, maar Hubbard had nooit teruggebeld. Ozzie deed onopvallend navraag naar Hubbard, maar er was niet veel bekend. Er werd beweerd dat hij geld had verdiend in de meubelhandel, maar niemand wist het zeker. Hij bezat ruim tachtig hectare land in de buurt van zijn huis. Hij maakte geen gebruik van plaatselijke banken of advocatenkantoren of verzekeringsmaatschappijen, en ging slechts af en toe naar de kerk.

Toen er vier jaar later weer sheriffverkiezingen plaatsvonden, had Ozzie niet veel tegenstanders, maar wilde Seth hem toch spreken. Weer gaf hij Ozzie vijftienduizend dollar, en weer verdween Seth vervolgens uit beeld. Nu was hij dood, gedood door zijn eigen strop en was hij drijfnat van de regen.

Eindelijk arriveerde Finn Plunkett, de lijkschouwer van de county. Nu kon hij officieel dood worden verklaard.

‘Laten we hem naar beneden halen,’ zei Ozzie. De knopen werden losgemaakt en nu het touw slap hing, konden ze Seths lichaam naar beneden takelen. Ze legden hem op een brancard en bedekten hem met een deken. Vier mannen droegen hem met moeite naar de ambulance. Ozzie liep achter de kleine processie aan, even verbaasd als de anderen.

Hij was al ruim vier jaar in functie, en hij had heel veel doden gezien. Ongevallen, auto-ongelukken, een paar moorden en een paar zelfmoorden. Hij was niet ongevoelig geworden en niet afgestompt geraakt. Hij had meer dan eens ’s avonds laat ouders en partners opgebeld, en hij zag altijd op tegen weer zo’n telefoongesprek.

Goeie ouwe Seth. Maar wie moest Ozzie nu bellen? Hij wist dat Seth gescheiden was, maar niet of hij weer was hertrouwd. Hij wist niets van zijn familie. Seth was een jaar of zeventig. Als hij volwassen kinderen had, waar waren die dan?

Nou ja, daar zou hij snel genoeg achter komen. Hij reed naar Clanton, gevolgd door de ambulance, en belde ondertussen met mensen die misschien iets af wisten van Seth Hubbard.

2

Jake Brigance keek naar de rode cijfers op zijn digitale wekker. Precies om 05.29 uur stak hij zijn hand uit, drukte op het knopje en zwaaide voorzichtig zijn benen uit bed. Carla rolde op haar andere zij en kroop nog dieper onder de dekens. Jake gaf een klopje op haar achterste en wenste haar goedemorgen. Hij kreeg geen antwoord. Het was maandag, een werkdag, en dus zou ze nog een uur doorslapen. Daarna stond ze op en nam ze Hanna mee naar school. 's Zomers bleef Carla zelfs nog langer slapen en waren haar dagen gevuld met meisjesdingen en alles wat Hanna ook wilde doen.

Jakes dagelijkse routine veranderde zelden. Halfzes opstaan, zes uur in de Coffee Shop en zeven uur op kantoor. Slechts weinig mensen gingen de ochtend zo te lijf als Jake Brigance, hoewel hij zich – nu hij de volwassen leeftijd van vijfendertig had bereikt – steeds vaker afvroeg waarom hij eigenlijk altijd zo vroeg opstond. En waarom wilde hij altijd voor alle andere advocaten in Clanton op kantoor zijn? De antwoorden op deze vragen, die vroeger zo duidelijk waren, werden steeds minder duidelijk. De droom die hij al sinds zijn rechtenstudie had, een belangrijke procesadvocaat worden, was niet vervaagd; hij was nog altijd even ambitieus. Maar de realiteit zat hem dwars. Hij werkte al tien jaar en hield zich nog altijd bezig met testamenten en eigendomsoverdrachten en zakelijke geschillen; niet één echte strafzaak en geen veelbelovende auto-ongelukken.

Zijn meest roemrijke moment was al voorbij. De vrijspraak van Carl Lee Hailey was drie jaar geleden, en Jake was weleens bang dat hij zijn top al had bereikt. Maar zoals altijd verdrong hij die twijfels en trooste hij zichzelf met de gedachte dat hij nog maar vijfendertig was. Hij was een gladiator met nog vele rechtszaalzeges voor zich.

Ze hadden geen hond meer, die was dood. Max was drie jaar geleden gestorven tijdens de brand die hun prachtige, geliefde en zwaar verhypothekerde victoriaanse huis aan Adams Street had verwoest. De Klan had hun huis in brand gestoken tijdens het Hailey-proces, in juli 1985. Eerst hadden ze in de voortuin een kruis in brand gestoken en daarna

hadden ze geprobeerd het huis op te blazen. Jake had Carla en Hanna weggestuurd, wat een verstandige zet bleek te zijn. Nadat de Klan een maand lang had geprobeerd hem te vermoorden, staken ze zijn huis in brand. Hij had zijn eindpleidooi gehouden in een geleend pak.

Of ze al dan niet een nieuwe hond zouden nemen, was nog altijd een gevoelig punt. Ze hadden het onderwerp een paar keer aangeroerd, maar geen echte beslissing genomen. Hanna wilde graag een hond en die had ze misschien ook nodig omdat ze enig kind was en vaak klaagde dat ze het niet leuk vond om altijd alleen te spelen. Maar Jake, en vooral Carla, wist wie een pup zindelijk moest maken en zijn troep moest opruimen. Bovendien woonden ze in een huurwoning en hadden ze hun leven nog lang niet weer op orde. Misschien zou een hond bijdragen aan een normaler leven, maar misschien ook niet. Jake dacht hier vaak over na in de eerste minuten van de ochtend. Eerlijk gezegd miste hij een hond.

Na een snelle douche kleedde Jake zich aan in de kleine logeerkamer die hij en Carla als kledingkast gebruikten. Alle kamers waren klein in dit saaie huurhuis en het meubilair was een armzalige verzameling weggevertjes en rommelmarktmeubels die ze ooit, als alles liep zoals gepland, allemaal zouden wegdoen. Maar, en Jake vond het verschrikkelijk dat hij het moest toegeven, de zaken liepen niet zoals hij wilde. Hun proces tegen de verzekeringsmaatschappij was in een hopeloze impasse geraakt, al voor de feitelijke rechtszaak. Jake had die zaak zes maanden na het Hailey-vonnis aangespannen, toen hij nog in de zevende hemel was en barstte van het zelfvertrouwen. Waar háálde een verzekeringsmaatschappij het lef vandaan om te proberen hem te naaien! De eerstvolgende keer dat hij in Ford County voor een jury moest optreden, zou hij er wéér een geweldig vonnis uit slepen! Maar zijn grootsprekerij en zijn getier verminderden toen het langzaam tot Jake en Carla doordrong dat ze behoorlijk onderverzekerd waren geweest. Vier straten verderop lag hun onbewoonde en verwoeste stukje grond bladeren te verzamelen. De buurvrouw, mevrouw Pickle, hield wel een oogje in het zeil, maar er was bar weinig om in het oog te houden. De burens verwachtten dat er een prachtig nieuw huis zou worden gebouwd zodat de Brigances terug konden komen.

Jake liep op zijn tenen Hanna's kamertje binnen, gaf haar een kusje op de wang en trok haar laken een beetje omhoog. Ze was nu zeven, enig kind, en er zouden geen andere kinderen komen. Ze zat in de tweede klas van de Clanton Basisschool, in een klaslokaal naast het lokaal waar haar moeder de kleuters bezighield.

In het keukentje drukte Jake op het knopje van het koffiezetapparaat en wachtte tot het apparaat geluid begon te maken. Hij opende zijn aktetas, raakte zijn 9mm automatische pistool in zijn holster even aan en stopte een paar dossiers in de tas. Hij had zich aangeleerd een pistool bij zich te hebben, en dat vond hij heel erg. Hoe kon hij een normaal leven leiden als hij bijna altijd een wapen bij zich had? Normaal of niet, dit pistool was noodzaak. Ze steken je huis in brand nadat ze hebben geprobeerd dat op te blazen; ze bedreigen je vrouw telefonisch; ze verbranden een kruis in je voortuin; ze slaan de man van je secretaresse verrot waardoor hij later sterft; ze gebruiken een scherpschutter die je zou moeten doodschieten, maar hij mist je en raakt een bewaker; ze jagen je de stuipepen op het lijf tijdens het proces en blijven nog lang daarna dreigementen uiten.

Vier van die terroristen zaten nu een lange gevangenisstraf uit; drie in een federale gevangenis en een in Parchman. *Slechts vier*, bracht Jake zichzelf regelmatig in herinnering. Inmiddels hadden er twaalf veroordeeld moeten zijn; ook Ozzie en andere zwarte leiders in de county vonden dat. Uit gewoonte en door zijn frustratie belde Jake de FBI ten minste één keer per week voor een update over hun onderzoek. Na drie jaar werden zijn telefoontjes vaak niet meer beantwoord. Hij schreef brieven. Zijn dossier vulde een complete kast in zijn kantoor.

Slechts vier. Hij kende de namen van vele anderen, allemaal nog steeds verdachten, in elk geval in Jakes hoofd. Sommigen waren verhuisd en anderen waren gebleven, maar nog vrij en gingen gewoon door met hun leven alsof er niets was gebeurd. Dus had hij een wapen bij zich, een wapen met alle benodigde vergunningen: hij had er een in zijn aktetas, een in zijn auto, een paar verspreid in zijn kantoor, en nog verschillende andere. Zijn jachtgeweren waren opgegaan in de vlammen, maar Jake was zijn verzameling langzaam weer aan het opbouwen.

Hij liep naar de kleine stenen veranda en vulde zijn longen met de koele lucht. Op straat, direct voor het huis, stond een patrouillewagen van de sheriff van Ford County. Achter het stuur zat Louis Tuck, een fulltime hulpsheriff die altijd nachtdienst draaide en wiens voornaamste verantwoordelijkheid het was om 's nachts in de buurt gezien te worden en vooral om van maandag tot en met zaterdag om precies kwart voor zes 's ochtends vlak bij de brievenbus te staan op het moment dat Jake Brigance zijn veranda op stapte en naar hem zwaaide. Tuck zwaaide terug. De Brigances hadden weer een nacht overleefd.

Zolang Ozzie Walls sheriff van Ford County was, wat nog minimaal drie jaar en waarschijnlijk nog veel langer zou duren, zouden hij en zijn

mensen alles doen wat mogelijk was om Jake en zijn gezin te beschermen. Jake had de zaak van Carl Lee Hailey aangenomen, had keihard gewerkt voor weinig geld, was beschoten, had serieuze dreigementen naast zich neergelegd en was bijna alles wat hij bezat kwijtgeraakt voordat hij er een 'niet schuldig'-vonnis uit had gesleept dat nog altijd weergalmde in Ford County. Hem beschermen was Ozzies hoogste prioriteit.

Tuck reed langzaam weg. Hij zou om het blok heen rijden en een paar minuten nadat Jake was vertrokken terugkomen. Hij zou het huis in de gaten houden tot hij zag dat het licht in de keuken aanging en wist dat Carla was opgestaan en door het huis liep.

Jake reed in een van de twee Saabs die in Ford County rondreden, een rode met ruim driehonderdduizend kilometer op de teller. Eigenlijk moest hij een andere auto kopen, maar dat kon hij zich niet permitteren. Zo'n exotische auto in een klein stadje had ooit een geweldig idee geleken, maar inmiddels waren de reparatiekosten torenhoog. De dichtstbijzijnde dealer zat in Memphis, een uur rijden, zodat elke rit naar de garage een halve dag in beslag nam en duizend dollar kostte. Jake wilde graag een Amerikaanse auto en daar dacht hij elke ochtend aan als hij de sleutel in het contact omdraaide en zijn adem inhield tot de motor aansloeg. Tot nu toe was de motor elke keer aangeslagen, maar in de afgelopen weken had Jake gemerkt dat het altijd heel even duurde, een of twee extra omwentelingen; dat was dus een serieuze waarschuwing dat er iets ergs stond te gebeuren. Paranoïde als hij was, hoorde hij ook andere geluiden en geratel, en nu het profiel van de banden dunner werd, controleerde hij om de dag zijn banden. Hij reed naar Culbert Street, dat, hoewel slechts vier straten van Adams Street met hun braakliggende stuk grond vandaan, duidelijk in een minder goede wijk van het stadje lag. Het huis ernaast was ook een huurwoning. In Adams Street stonden allemaal huizen die veel ouder en deftiger waren en veel meer karakter hadden. Culbert Street was een allegaartje van rechthoekige woningen die waren gebouwd voordat de stad zich serieus met bestemmingsplannen was gaan bezighouden.

Hoewel Carla er zelden over praatte, wist Jake dat ze graag naar een betere woning wilde verhuizen, waar dan ook.

Ze hadden wel gepraat over verhuizen, over dat ze Clanton misschien helemaal wilden verlaten. In de drie jaar sinds de Hailey-zaak hadden ze veel minder verdiend dan ze hadden gehoopt en verwacht. Als Jake zou moeten blijven ploeteren als niet erg succesvolle advocaat, waarom zouden ze dat dan niet ergens anders doen? Carla kon overal lesgeven. Ze konden toch wel ergens een goed leven leiden zonder wapens en zonder

dat ze constant waakzaam moesten zijn? Jake werd dan misschien wel bewonderd door de zwarten in Ford County, maar veel blanken koesterden nog altijd een wrok tegen hem. En de geksten liepen nog steeds vrij rond. Aan de andere kant waren ze op een bepaalde manier juist veilig, te midden van zoveel vrienden. Hun burens letten op het verkeer dat langskwam en een onbekende auto of truck werd meteen opgemerkt. Iedere hulpsheriff in het stadje en iedere hulpsheriff in de county wist dat de veiligheid van het gezin Brigance de hoogste prioriteit had.

Jake en Carla zouden nooit weggaan, hoewel ze het soms leuk vonden om het spelletje 'waar zou je willen wonen?' te spelen. Het was niet meer dan een spelletje, want Jake was goed doordrongen van de wrange waarheid: hij zou nooit passen in een groot kantoor in een grote stad, en ook zou hij in welke staat dan ook nooit een stadje vinden waar het niet al wemelde van gretige advocaten. Hij had een helder beeld van zijn toekomst en kon zich daar prima in vinden. Hij moest gewoon eindelijk eens geld verdienen.

Hij reed langs het braakliggende stuk grond in Adams Street, maakte hardop een paar snerende opmerkingen over de lafbekken die zijn huis in de fik hadden gestoken en ook een paar over de verzekeringsmaatschappij. Daarna gaf hij gas. Van Adams reed hij Jefferson in en vervolgens Washington Street, dat van oost naar west langs de noordkant van Clanton liep. Zijn kantoor stond aan Washington, tegenover het deftige rechtbankgebouw. Hij parkeerde zijn auto elke ochtend om zes uur, want op dat tijdstip waren er nog genoeg lege plekken. Het zou nog twee uur rustig blijven op het plein, tot de rechtbank en de winkels en de kantoren opengingen.

In de Coffee Shop was het echter al heel erg druk met arbeiders, boeren en hulpsheriffs als Jake binnenkwam en iedereen goedemorgen wenste. Zoals altijd was hij de enige die een colbert en stropdas droeg. De witte boorden verzamelden zich een uur later aan de overkant van het plein in de Tea Shoppe, en bespraken de rentepercentages en de wereldpolitiek. In de Coffee Shop praatten ze over football, de plaatselijke politiek en het vissen. Jake was een van de zeer weinige boorden die in de Coffee Shop werden getolereerd. Daar waren verschillende redenen voor: men mocht hem graag, hij had een dikke huid en was goedmoedig, en bovendien was hij altijd bereid gratis juridisch advies te geven als een van de monteurs of vrachtwagenchauffeurs in de problemen zat.

Hij hing zijn colbertje aan de muur en vond een lege stoel aan het tafeltje van Marshall Prather, een hulpsheriff. Twee dagen eerder had Ole

Miss met drie touchdowns verloren van Georgia, en dat was het voornaamste onderwerp van gesprek. Een kauwgom kauwende, pittige vrouw die Dell heette schonk hem koffie in en botste tegelijkertijd met haar weelderige billen tegen hem aan; dat gebeurde zes ochtenden per week. Een paar minuten later bracht ze hem het eten dat hij had besteld – geroosterd bruinbrood, gortepap en aardbeienjam – zoals altijd. Terwijl Jake tabascosaus op zijn pap druppelde, vroeg Prather: ‘Hé, Jake, kende jij Seth Hubbard?’

‘Nooit ontmoet,’ zei Jake, terwijl een paar mensen naar hem keken. ‘Ik heb zijn naam een paar keer horen noemen. Woonde in de buurt van Palmyra toch?’

‘Klopt.’ Prather kauwde op een worstje, terwijl Jake een slok koffie nam.

Jake wachtte even en zei toen: ‘Ik kan denk ik veilig aannemen dat Seth Hubbard iets ergs is overkomen, omdat je in de verleden tijd over hem praat?’

‘Wát heb ik gedaan?’ vroeg Prather. De hulpsheriff had de irritante gewoonte om tijdens het ontbijt luidruchtige, geladen vragen te stellen en daarna zijn mond te houden. Hij kende alle details en alle roddels, en zat altijd te vissen of iemand daar iets aan kon toevoegen.

‘In de verleden tijd praten. Je vroeg “Kende jij hem?” en niet “Ken je hem?” – en dat zou je natuurlijk hebben gevraagd als hij nog leefde. Klopt dat?’

‘Denk het wel.’

‘Wat is er dan gebeurd?’

Andy Furr, monteur bij de Chevrolet-garage, zei luid: ‘Heeft gisteren zelfmoord gepleegd. Hing aan een boom.’

‘Heeft een briefje achtergelaten en zo,’ zei Dell toen ze langskwam met een koffiepote. Het café was al ruim een uur open, zodat het geen twijfel leed dat Dell evenveel over Seth Hubbards dood wist als ieder ander.

‘Oké, en wat stond er in dat briefje?’ vroeg Jake rustig.

‘Kan het je niet vertellen, schat,’ tsjilpte ze. ‘Dat is iets tussen mij en Seth.’

‘Je kende Seth helemaal niet,’ zei Prather.

Dell was een voormalig hoertje en ongelofelijk ad rem. Ze zei: ‘Ik heb Seth een keer bemind, of twee keer. Kan ik me niet altijd herinneren.’

‘Er zijn er ook zoveel geweest,’ zei Prather.

‘Ja, maar jij bent zelfs nooit ook maar in de búurt geweest, ouwe jongen,’ zei ze.

‘Je kunt het je echt niet herinneren, wel?’ zei Prather snel en hij kreeg een paar lachers op zijn hand.

‘Waar lag dat briefje?’ vroeg Jake in een poging het gesprek weer naar het vorige onderwerp terug te leiden.

Prather propte een grote hap pannenkoek in zijn mond, kauwde er even op en zei: ‘Op de keukentafel. Ozzie heeft het nu, hij is nog met het onderzoek bezig, maar er is niet veel bijzonders. Kennelijk is Hubbard naar de kerk geweest, leek in orde, reed terug naar zijn huis, haalde een ladder en een touw, en deed wat hij deed. Een van zijn arbeiders vond hem gistermiddag om een uur of twee, hangend in de regen. In z’n zondagse kleren.’

Interessant, bizar, tragisch, maar Jake kon moeilijk medelijden voelen voor iemand die hij nooit had gekend.

Andy Furr vroeg: ‘Had hij bezittingen?’

‘Geen idee,’ zei Prather. ‘Volgens mij kende Ozzie hem, maar hij zegt er niet veel over.’

Dell schonk hun kopjes weer vol en zei niets meer. Met een hand op haar heup zei ze: ‘Nee, ik heb hem nooit ontmoet. Maar mijn nicht kent zijn eerste vrouw, hij heeft er minstens twee gehad en volgens die eerste had Seth wat land en geld. Ze zei dat hij een rustig leven leidde, geheimen had en niemand vertrouwde. Ze zei ook dat hij een lelijke klootzak was, maar dat zeggen ze altijd na een scheiding.’

‘Zul jij wel weten,’ zei Prather.

‘Inderdaad, ouwe jongen. Ik weet heel veel meer dan jij.’

‘Is er een testament?’ vroeg Jake.

Nalatenschappen waren niet zijn favoriete bezigheid, maar een redelijk groot vermogen betekende meestal een goed inkomen voor iemand in de stad. Het betekende veel papieren heen en weer schuiven en een paar bezoekjes aan de rechtbank, dus niet moeilijk en niet erg vervelend. Jake wist dat tegen negen uur vanochtend de advocaten in de stad rond zouden sluipen in een poging te achterhalen wie Seth Hubbards testament had opgesteld.

‘Weet ik nog niet,’ zei Prather.

‘Testamenten zijn niet openbaar, toch Jake?’ vroeg Bill West, een electricien bij de schoenenfabriek in het noorden van de stad.

‘Voordat je dood bent niet. Je kunt je testament op het allerlaatste moment nog veranderen, en daarom zou het geen zin hebben het te registreren. Bovendien wil je misschien niet dat iedereen weet wat er in je testament staat voordat je dood bent. Zodra dat zo is en nadat je testament is geverifieerd, wordt het ingeschreven bij de rechtbank en is de inhoud openbaar.’ Jake keek tijdens het praten om zich heen en zag ten minste drie mannen voor wie hij het testament had opgesteld. Hij had ze

kort, snel en goedkoop gemaakt, en dat wist men in de stad. Zo bleef er werk aan de winkel.

‘Wanneer begint die verificatie?’ vroeg Bill West.

‘Daar staat geen termijn voor. Meestal vinden de overlevende partner of de kinderen het testament van de overledene, brengen dat naar een advocaat en dan gaan ze een maand of zo na de begrafenis naar de rechtbank en begint de procedure.’

‘En als er geen testament is?’

‘Dat is de natte droom van iedere advocaat,’ zei Jake lachend. ‘Dat is een puinhoop. Wanneer Hubbard is gestorven zonder testament en met achterlating van een paar ex-vrouwen, en misschien een paar volwassen kinderen, en misschien een paar kleinkinderen, wie weet... Dan zijn ze waarschijnlijk de komende vijf jaar bezig met vechten om zijn bezittingen, ervan uitgaande natuurlijk dát hij bezittingen heeft.’

‘O, maar die heeft hij zeker,’ zei Dell, die een stuk bij hem vandaan in het café stond, zoals altijd erg oplettend. Als je hoestte, informeerde ze naar je gezondheid. Als je niesde, kwam ze eraan met een zakdoek. Als je ongewoon stil was, bemoeide ze zich met je privéleven of je baan. Als je probeerde te fluisteren, stond ze bij je tafeltje en schonk ze je kopje weer vol, ongeacht hoe vol of leeg dat was. Haar ontging nooit iets, zij onthield alles en liet nooit een kans onbenut om haar mannen eraan te herinneren dat ze drie jaar eerder het tegenovergestelde hadden beweerd.

Marshall Prather rolde met zijn ogen en keek Jake aan, alsof hij wilde zeggen: *Ze is gek*. Maar hij was zo verstandig zijn mond te houden. In plaats daarvan at hij zijn pannenkoeken op en moest toen weg.

Even later was Jake ook klaar. Hij betaalde zijn rekening om tien over halfzeven en verliet de Coffee Shop, omhelsde Dell onderweg naar buiten en moest hoesten van haar goedkope parfum. In het oosten, waar de zon opkwam, was de hemel oranje. De regen van gisteren was voorbij en de lucht was helder en koel. Zoals altijd liep Jake in oostelijke richting, bij zijn kantoor vandaan, en in een snel tempo, alsof hij laat was voor een belangrijke bespreking. In werkelijkheid had hij die dag helemaal geen belangrijke besprekingen, alleen een paar routinematige bezoeken aan mensen die in de problemen zaten.

Jake begon aan zijn ochtendwandeling rondom het plein van Clanton, langs banken en verzekeringskantoren en makelaars, winkels en cafés, allemaal stijf tegen elkaar aan en allemaal nog gesloten op dit vroege uur. Op een paar uitzonderingen na waren alle gebouwen van baksteen en twee verdiepingen hoog, en hing er boven de stoep een balkonnetje met

een gietijzeren hek eromheen. Ze stonden in een perfect vierkant rondom de rechtbank en het grasveld eromheen. Clanton was niet bepaald welvarend, maar ook niet armoedig zoals zoveel andere stadjes in het landelijke zuiden. Volgens de volkstelling van 1980 woonden er iets meer dan achtduizend mensen, een kwart van het aantal inwoners van de hele county, en die aantallen zouden bij de volgende volkstelling naar verwachting iets hoger zijn. Er waren geen lege etalages, er was niet één gebouw dichtgetimmerd en er hingen geen *Te huur*-borden voor de ramen. Jake kwam uit Karaway, een stadje met vijftienghonderd inwoners een kleine dertig kilometer ten westen van Clanton, en de hoofdstraat daar liep leeg doordat de winkeliers met pensioen gingen, de cafés sloten en de advocaten langzaam maar zeker hun spullen pakten en naar de hoofdstad van de county vertrokken. Aan het plein van Clanton waren nu zesentwintig advocaten gevestigd; dat aantal werd steeds groter en de concurrentie werkte verstikkend. *Hoeveel kunnen we nog verwerken*, vroeg Jake zich vaak af.

Hij vond het prettig om langs de andere advocatenkantoren te lopen en naar hun gesloten deuren en donkere recepties te kijken. Dat was een soort ererondje. Hij vond zichzelf heel slim omdat hij al klaar was om aan de dag te beginnen terwijl zijn concurrenten nog lagen te slapen. Hij liep langs het kantoor van Harry Rex Vonner, misschien wel zijn beste vriend onder zijn collega's, en een strijder die zelden voor negen uur 's ochtends begon, vaak als de receptieruimte al vol echtscheidingscliënten zat. Harry Rex had verschillende echtgenotes versleten en had een chaotisch privéleven; dat was de reden dat hij er de voorkeur aan gaf tot 's avonds laat door te werken. Jake liep langs het gehate kantoor van Sullivan, de thuisbasis van het grootste aantal advocaten in de county. Negen bij de laatste telling, negen ongelofelijke klootzakken die Jake probeerde te vermijden, maar dat kwam deels doordat hij jaloers was. Sullivan had de banken en verzekeringsmaatschappijen, en de advocaten daar verdienden meer dan alle andere. Hij liep langs het in de problemen geraakte en met een hangslot afgesloten kantoor van een oude vriend, Mack Stafford, die al acht maanden niet meer was gesignaleerd en er kennelijk midden in de nacht vandoor was gegaan met geld van zijn cliënten. Zijn vrouw en twee dochters wachtten nog steeds, net als de aanklacht tegen hem. Stiekem hoopte Jake dat Mack ergens op een strand lag, rumcocktails dronk en nooit meer terugkwam. Hij was een ongelukkige man geweest in een ongelukkig huwelijk. 'Wegblijven, Mack,' zei Jake elke ochtend terwijl hij het hangslot even aanraakte zonder zijn pas te vertragen.

Hij liep langs de kantoren van *The Ford County Times*; de Tea Shoppe, die nu ook tot leven kwam; een herenmodezaak waar hij zijn pakken in de uitverkoop kocht; Claude's, een café van een zwarte eigenaar waar hij elke vrijdag ging eten samen met de andere blanke liberalen uit het stadje; een antiekwinkel van een oplichter die Jake twee keer voor de rechter had gesleept; een bank die nog steeds de tweede hypotheek op Jakes huis had en die bij diezelfde rechtszaak betrokken was; en het kantoor van de county waar de nieuwe officier van justitie werkte als hij in de stad was. De vorige, Rufus Buckley, was weg; hij was vorig jaar weggestemd door de kiezers en permanent onverkiesbaar gesteld, tenminste, dat hoopten Jake en vele anderen. Hij en Buckley hadden elkaar bijna gewurgd tijdens de Hailey-zaak en de wederzijdse haat was nog even intens. Nu was de voormalige officier van justitie terug in zijn geboortestad Smithfield, in Polk County, waar hij zijn wonden likte en moeizaam de kost verdiende aan Main Street, te midden van vele andere advocaten.

Jakes wandeling was afgelopen en hij deed de voordeur van zijn eigen kantoor van het slot, dat algemeen beschouwd werd als het mooiste kantoor van de stad. Dit gebouw was, net als vele andere op het plein, honderd jaar geleden gebouwd door de familie Wilbanks, en ongeveer even lang was hier een Wilbanks als advocaat werkzaam geweest. Hieraan kwam een einde toen Lucien, de laatst overgebleven Wilbanks en ongetwijfeld de gekste, was geroyeerd. Lucien had Jake ingehuurd, pas afgestudeerd en vol idealen. Lucien wilde hem corrumperen, maar voordat hij daar de kans toe kreeg, trok de Orde van Advocaten van de staat zijn vergunning voor de laatste keer in. Toen Lucien weg was en er geen andere Wilbanks meer was, erfde Jake een fantastisch kantoorgebouw. Hij had slechts vijf van de beschikbare tien kamers in gebruik. Beneden was een grote ontvangstkamer, waar de huidige secretaresse werkte en de cliënten verwelkomde. Boven, in een prachtig vertrek van tien bij tien, bracht Jake zijn dagen door achter een massief eiken bureau dat ooit was gebruikt door Lucien, diens vader en grootvader. Als Jake zich verveelde, wat vaak voorkwam, liep hij naar de openslaande deuren, trok ze open en stapte het balkon op, vanwaar hij een prachtig uitzicht had op de rechtbank en het plein.

Om zeven uur 's ochtends, precies volgens schema, ging hij achter zijn bureau zitten en nam een slok koffie. Hij keek in zijn agenda en moest toegeven dat de dag er niet bepaald veelbelovend of lucratief uitzag.